

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 317/2016-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. mája 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou [REDACTED], Advokátska kancelária [REDACTED] s. r. o., [REDACTED], vo veci namietaného porušenia čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného zákonným zástupcom [REDACTED], [REDACTED], právne zastúpeného advokátkou [REDACTED], Advokátska kancelária [REDACTED] s. r. o., [REDACTED], vo veci namietaného porušenia čl. 3 a čl. 9 Dohovoru o právach dieťaťa postupom Okresného súdu Rožňava v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Em 4/2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. októbra 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „maloletý sťažovateľ“, spolu aj „sťažovatelia“), zastúpeného sťažovateľom ako zákonným zástupcom, vo veci namietaného porušenia čl. 3 a čl. 9 Dohovoru o právach dieťaťa postupom Okresného súdu Rožňava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Em 4/2015.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom pod sp. zn. 7 P 212/2015 koná okresný súd na návrh matky maloletého sťažovateľa o úprave práv a povinností k maloletému sťažovateľovi, ktorého rodičia nežijú v spoločnej domácnosti, pričom v tomto konaní okresný súd na návrh sťažovateľa (otca maloletého sťažovateľa) vydal 10. júla 2015 uznesenie o predbežnom opatrení č. k. 7 P 212/2015-26, ktorým na čas do právoplatného skončenia konania o úprave práv a povinností k maloletému sťažovateľovi dočasne upravil otázku jeho styku so sťažovateľom tak, že mali právo stretávať sa v určenom časovom úseku každý utorok a sobotu, pričom okresný súd vo výrokovej časti tohto uznesenia vyslovil predbežnú vykonateľnosť tohto uznesenia dňom jeho vyhlásenia. Keďže matka maloletého toto predbežné opatrenie nerešpektovala a sťažovateľovi v určenom čase neumožnila stretávať sa s maloletým sťažovateľom, podal sťažovateľ 20. júla 2015 na okresnom súde návrh na nariadenie výkonu vykonateľného uznesenia o predbežnom opatrení, o ktorom okresný súd konal pod sp. zn. 7 Em 4/2015.

3. Podľa sťažnosti podanej ústavnému súdu okresný súd do dňa jej podania bol vo veci vedenej pod sp. zn. 7 Em 4/2015 nečinný, výkon predbežne vykonateľného uznesenia o predbežnom opatrení nenariadil, a to aj napriek opakovaným urgenciám sťažovateľa, čím v konečnom dôsledku znemožnil sťažovateľovi po dobu viac ako

3 mesiacov (od 20. júla 2015, keď sťažovateľ podal návrh na nariadenie výkonu predbežného opatrenia, až do 29. októbra 2015, keď bola sťažnosť podaná ústavnému súdu, pozn.) kontaktovať sa s maloletým sťažovateľom, čo podľa sťažovateľa mohlo negatívne a nezvratne ovplyvniť ich vzťah medzi otcom a synom, ktorý bol aj podľa rozhodnutia okresného súdu v uznesení č. k. 7 P 212/2015-26 z 10. júla 2015 dobrý „... a záujem dieťaťa si vyžaduje, aby sa tento vzťah medzi ním a otcom nenarušil...“.

Uvedeným pomalým postupom pri nariaďovaní výkonu rozhodnutia okresný súd podľa sťažovateľa neospravedliteľne zasiahol do jeho rodinného života a tiež jeho maloletého syna tým, že sťažovateľovi neposkytol „... konkrétnu a nevyhnutnú asistenciu rodičovi, ktorému bol odopretý akýkoľvek kontakt s dieťaťom“, pričom v tejto spojitosti sťažovateľ poukázal na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej „V prípadoch výkonu rozhodnutí v oblasti rodinného práva, adekvátnosť opatrení zo strany štátu musí byť posudzovaná z pohľadu rýchlosti ich výkonu, keďže plynutie času má nenapraviteľné následky vo vzťahoch medzi rodičmi a deťmi, ktorí spolu nežijú.“.

4. Sťažovateľ v podanej sťažnosti tiež poukázal na skutočnosť, že Občiansky súdny poriadok síce v záujme ochrany práv maloletých ustanovuje presné a krátke lehoty (24 hodín, 7 dní) na nariadenie predbežného oparenia vo veci dočasnej úpravy práv a povinnosti k maloletým, a to tak na úrovni prvostupňového súdu, ako aj na úrovni odvolacieho súdu (max. 30 dní), avšak paradoxne neustanovuje žiadne lehoty na nariadenie výkonu takéhoto rozhodnutia v prípade, keď jeden z rodičov bráni jeho aplikácii. Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného tiež uviedol:

„Vzhľadom na vyššie uvedené porušil Okresný súd Rožňava právo sťažovateľov na rodinný život, a to svojou nečinnosťou pri výkone rozhodnutia, v ktorom sám zdôraznil a apeloval na potrebu zachovania pravidelného styku otca so svojím synom. Neefektívnosť systému, v ktorom nie sú súdom v týchto konaniach uložené presné lehoty a zároveň neexistuje iná možnosť postihnutia, tlaku na rodiča, nerešpektujúceho práva svojho dieťaťa, nemôže byť na ťarchu sťažovateľov. Okresný súd Rožňava do dnešného dňa nezabezpečil sťažovateľom rýchlu a účinnú ochranu, na akú majú právo...“

Okresný súd Rožňava neochraňuje v napádanom konaní najlepší záujem maloletého sťažovateľa v zmysle článku 3 a jeho právo udržiavať kontakt s oboma rodičmi v zmysle článku 9 Dohovoru o právach dieťaťa. Najlepší záujem dieťaťa síce ako rozhodné hľadisko deklaruje, nutnosť zachovania väzby medzi otcom a synom vyzdvihuje, na druhej strane absentuje u Okresného súdu Rožňava počas neúnosne dlhej doby činnosť k ich praktickej ochrane a k ich zachovaniu. Maloletému sťažovateľovi nie je poskytnutá ochrana dosahujúca štandard požadovaný Dohovorom o právach dieťaťa.“

5. Vzhľadom na uvedené sa sťažovatelia domáhajú, aby po prijatí ich sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd nálezhodným takto rozhodol:

„... základné právo [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], trvalé bytom [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], prechodne bytom [REDAKOVANÉ], na rešpektovanie ich rodinného života zaručeného v článku 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Rožňava v konaní vedenom pod spis. zn. 7 Em 4/2015 porušené bolo,

- základné právo [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], prechodne bytom [REDAKOVANÉ], na ochranu jeho najlepšieho záujmu zaručeného v článku 3 Dohovoru o právach dieťaťa a jeho práva udržiavať kontakt s oboma rodičmi zaručené v článku 9 Dohovoru o právach dieťaťa postupom Okresného súdu Rožňava v konaní vedenom pod spis. zn. 7 Em 4/2015 porušené boli,

- [REDAKOVANÉ], narodenému [REDAKOVANÉ], trvalé bytom [REDAKOVANÉ], priznáva finančné zadostučinenie v sume 4.000 EUR, slovom štyritisíc eur, ktoré je Okresný súd Rožňava povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu,

- [REDAKOVANÉ], narodenému [REDAKOVANÉ], prechodne bytom [REDAKOVANÉ], priznáva finančné zadostučinenie v sume 6.000 Eur, slovom šesťtisíc eur, ktoré je Okresný súd Rožňava povinný vyplatiť mu k rukám zákonného

zástupcu [REDACTED], narodeného [REDACTED], trvalé bytom [REDACTED], do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu,

*- [REDACTED], narodenému [REDACTED], trvalé bytom [REDACTED], priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 355,74 EUR, slovom *tristopäťdesiatpäť eur a sedemdesiatštyri eurocentov*, ktoré je Okresný súd Rožňava povinný vyplatiť na účet právneho zástupcu Advokátska kancelária [REDACTED] a [REDACTED] s.r.o. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“*

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Sťažovatelia napádajú svojou sťažnosťou postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Em 4/2015 vo veci nariadenia výkonu vykonateľného rozhodnutia č. k. 7 P 212/2015-26 z 10. júla 2015 o dočasnej úprave styku medzi sťažovateľom a jeho maloletým synom (maloletým sťažovateľom), návrh na nariadenie výkonu ktorého bol okresnému súdu doručený 20. júla 2015.

9. Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti sťažovateľov listom sp. zn. Spr 7/16 zo 4. apríla 2016 vyjadril predseda okresného súdu, ktorý ako obrannú argumentáciu uviedol, že okresný súd nenariadil výkon predbežne vykonateľného predbežného opatrenia č. k. 7 P 212/2015-26 z 10. júla 2015, ktoré sa stalo vykonateľným dňom jeho vyhlásenia, t. j. 10. júla 2015, a to z dôvodu, že matka maloletého sťažovateľa podala proti tomuto uzneseniu o predbežnom opatrení odvolanie a zákonná sudkyňa okresného súdu **„Považovala za potrebné a nevyhnutné počkať na rozhodnutie odvolacieho súdu a oboznámiť sa s jeho názorom“**, a tiež z dôvodu, že v čase doručenia návrhu sťažovateľa na výkon rozhodnutia sa z dôvodu odvolacieho konania mal spisový materiál nachádzať na odvolacom Krajskom súde v Košiciach, ktorý uznesením sp. zn. 8 CoP 344/2015 zo 16. septembra 2015 uznesenie okresného súdu potvrdil. Po skončení odvolacieho konania bol spis vrátený okresnému súdu 24. septembra 2015 a následne okresný súd 28. októbra 2015 nariadil vo veci pojednávanie na 26. november 2015, na ktorom mala matka maloletého uviesť, že neumožnila styk maloletého sťažovateľa so sťažovateľom z dôvodu zdravotných problémov maloletého, ako aj z dôvodu zmeny adresy jej bydliska, čo mala sťažovateľovi oznámiť písomne, avšak ten si listovú zásielku neprevzal. Na uvedenom pojednávaní tiež matka maloletého uviedla, že predbežné opatrenie o úprave styku sťažovateľa s maloletým už bude rešpektovať, pričom následne z dôvodu, že tomu tak aj v skutočnosti bolo a styk sťažovateľa s maloletým sťažovateľom sa realizoval, sťažovateľ podaním z 23. decembra 2015 svoj návrh na výkon rozhodnutia zobral späť a žiadal konanie zastaviť. Okresný súd konanie zastavil uznesením č. k. 7 Em 4/2015-63 z 27. januára 2016 a v tejto časti (t. j. okrem výroku o náhrade trov konania) sa uznesenie stalo právoplatným 20. februára 2016.

10. V nadväznosti na vyjadrenie okresného súdu právna zástupkyňa sťažovateľov v liste z 26. apríla 2016 uviedla:

„Vyjadrenie Okresného súdu Rožňava vnímame ako alarmujúcu demonštráciu závažnosti porušenia našich práv. V čase podania ústavnej sťažnosti sme sa domnievali, že Okresný súd Rožňava porušuje naše práva púhym podceňovaním situácie a dôležitosti práv, ktoré má chrániť, alebo prostou liknavosťou. Okresný súd Rožňava však bez ostychu priznáva, že naše práva porušoval vedome a na základe dôvodov, ktoré sú v príkrom rozpore so zákonom, a ktoré sú zarážajúco absurdné a v právnom štáte neakceptovateľné...

Dovolíme si ešte raz zdôrazniť, že Okresný súd Rožňava nekonal 4 mesiace a 18 dní. Štvrtinu roka nechal naše práva bezzubó ležať na papieri. Ak by sme aj pripustili jeho neprijateľnú argumentáciu, že čakal na názor odvolacieho súdu, ten už 16.09.2016 predbežné opatrenie potvrdil. Okresný súd Rožňava následne bez okolkov čakal až do 28.10.2015 (viac ako mesiac), aby určil termín pojednávania a ten opäť bez okolkov nariadil až na 26.11.2015. Aj táto samotná lehota viac ako 2 mesiacov je v danej situácii neakceptovateľná.

... právny zástupca matky argumentoval, že sťažovateľovi poslal list v júni 2015, kde ho informoval o zmene adresy matky, kam si mal pre syna údajne chodiť. Matka aj jej právny zástupca však zabudli, že predbežné opatrenie bolo nariadené až v júli 2015, kde je jasne zaprotokolované, kde matka s maloletým sťažovateľom býva (a nie je to adresa uvádzaná v údajnom liste z júna 2015). Túto adresu matka vytrvalo opakovala aj na žiadosť orgánu sociálnej kurately. Dokonca všetky návštevy zamestnancov orgánu sociálnej kurately sa uskutočnili na adrese uvedenej v predbežnom opatrení, matka tam nebývala iba ak nastal deň, kedy mal sťažovateľ právo vyzdvihnúť si maloletého sťažovateľa. O všetkom Okresný súd Rožňava vedel. Rovnako tak si bezprostredne vypočul nezmyselné argumenty matky, že styk sťažovateľov nebol možný, lebo maloletý sťažovateľ má alergiu alebo že ho niečo štíplo pri oku!!! Matka dieťaťa dodnes nepredložila jedinú lekársku správu o zlom zdravotnom stave maloletého sťažovateľa.“

11. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že na jednej strane nie je možné stotožniť sa s obrannou argumentáciou okresného súdu, podľa ktorej rozhodnutiu o nariadení výkonu dotknutého predbežného opatrenia o úprave styku sťažovateľa

s maloletým sťažovateľom bránilo predloženie veci odvolaciemu súdu, a to z dôvodu, že sa nezakladá na pravde tvrdenie, že by sa v čase podania návrhu sťažovateľom na nariadenie výkonu 20. júla 2015 spis nenachádzal už na odvolacom súde, pretože tomu bol spis predložený až 19. augusta 2015, a tiež z dôvodu, že vzhľadom na predbežnú vykonateľnosť predbežného opatrenia č. k. 7 P 212/2015-26 z 10. júla 2015 konštatovanú aj v jeho výrokovej časti nemalo rozhodnutie krajského súdu na nariadenie jeho výkonu žiadny vplyv, tak ako to tvrdí aj sťažovateľ, takže bolo úlohou okresného súdu po doručení mu návrhu na nariadenie núteného výkonu tohto predbežného opatrenia tento bez ďalšieho bezdôvodného odkladania aj nariadiť. Na druhej strane však vyvstáva otázka, do akej miery, resp. akou intenzitou, vzhľadom na vývoj okolností danej veci, toto pochybenie okresného súdu ovplyvnilo alebo mohlo ovplyvniť či narušiť rodinný život sťažovateľov, a či tento prípadný zásah do ich rodinného života bol taký nezvratný, zásadný a intenzívny, že by sa v konečnom dôsledku mohol kvalifikovať ako zásah do nimi označených práv.

12. Predpokladom aplikácie maloletým sťažovateľom označených práv podľa čl. 3 a čl. 9 Dohovoru o právach dieťaťa (ktorého konkrétne namietané odseky nie sú v petite sťažnosti označené, pozn.) je „záujem maloletého“, v ktorého prvoradom záujme je nepochybne zabezpečenie mu starostlivosti zo strany oboch rodičov. V danom prípade toto právo maloletého sťažovateľa bolo narušené v prvom rade v dôsledku konfliktov medzi samotnými rodičmi maloletého sťažovateľa, ktoré vyústili do situácie, že rodičia maloletého sťažovateľa prestali viesť spoločnú domácnosť 23. mája 2015, pričom návrh na úpravu práv a povinností k maloletému sťažovateľovi nepodal sťažovateľ, ale matka maloletého sťažovateľa, a to návrhom podaným 15. júna 2015, pričom sťažovateľ sa domáhal úpravy styku s maloletým až v priebehu konania o tomto návrhu matky, a to návrhom na vydanie predbežného opatrenia o úprave styku podanom až 8. júla 2015 (t. j. v tomto štádiu nemal sťažovateľ kontakt s maloletým sťažovateľom už jeden mesiac a 16 dní od doby, keď prestali žiť v spoločnej domácnosti). Okresný súd o návrhu sťažovateľa na vydanie predbežného opatrenia rozhodol 10. júla 2015, t. j. dva dni po jeho podaní, pričom sťažovateľ podal návrh na jeho nútený výkon 20. júla 2015 (t. j. v tomto štádiu nemal sťažovateľ kontakt s maloletým sťažovateľom už jeden mesiac a 28 dní od doby, keď prestali žiť v spoločnej domácnosti). Kontakt maloletého sťažovateľa so sťažovateľom bol

obnovený 28. novembra 2015 (tak ako to 3. decembra 2015 sťažovateľ oznámil okresnému súdu), t. j. kontakt bol obnovený po 4 mesiacoch a 9 dňoch po podaní návrhu okresnému súdu na nariadenie výkonu rozhodnutia. Uvedené obdobie sťažovatelia označili ako obdobie nečinnosti okresného súdu, ktorým bolo zasiahnuté do ich rodinného života a do práva maloletého sťažovateľa na starostlivosť od obidvoch jeho rodičov.

13. V uvedených súvislostiach ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na okolnosti danej veci, kedy sa plnohodnotne obnovil kontakt medzi sťažovateľom a jeho maloletým synom (maloletým sťažovateľom) bez toho, aby obdobie ich nestretávania sa (ktoré v rozsahu 4 mesiacov a 9 dní bezpochyby zavinil svojou nepružnosťou okresný súd) negatívne a nezvratne ovplyvnilo ich vzájomný vzťah (napr. že by maloletý odmietal prítomnosť sťažovateľa a pod.), nemožno dospieť k záveru, žeby toto obdobie bolo takej intenzity, aby dosiahlo ústavný rozmer neudržateľného zásahu do sťažovateľmi označených práv (sťažovatelia nenamietali porušenie práva na prerokovanie veci v primeranej lehote, pozn.), odhliadnuc, samozrejme, od toho, že o odstránenie právnej neistoty sťažovateľov sa neusiloval okresný súd, ale svojím správaním v záujme maloletého samotní účastníci konania.

14. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

15. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

16. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o priznaní finančného zadosťučinenia, ako aj rozhodnutie o priznaní úhrady trov konania je viazané na vyslovenie porušenia práv alebo slobôd sťažovateľov (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o tejto časti sťažnosti už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. mája 2016